Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 74.341 van 17 juni 1998

A. 57.754/VI-11.832

In zake :

1. **de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid OUTDOOR CENTRE,**
2. **de naamloze vennootschap BRANDSPORT,**
3. **de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid AZIMUT,**
4. **de coöperatieve vennootschap ZIMMER LOISIRS,**
5. **de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid EUROPEAN DESIGN,**
6. **de coöperatieve vennootschap CHASSE ET PECHE,**
7. **de vennootschap naar Nederlands recht PROMOTIE BEWEGEN NEDERLAND,**
8. **de vennootschap naar Nederlands recht KANO SKI EUROPE,**
9. **de naamloze vennootschap UNICORN,**

die woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Pierre LEJEUNE en
Mr. Luc BIHAIN, advocaten,
boulevard Frère Orban 34
4000 Luik,

tegen :

de gemeente RENDEUX,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Alain LEBRUN, advocaat,
rue du Ruisseau 55
4000 Luik,

Tussenkomende partij :

het Waals Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 29 april 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid OUTDOOR CENTRE, de naamloze vennootschap BRANDSPORT, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid AZIMUT, de coöperatieve vennootschap ZIMMER LOISIRS, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid EUROPEAN DESIGN, de coöperatieve vennootschap CHASSE ET PECHE, de vennootschap naar Nederlands recht PROMOTIE BEWEGEN NEDERLAND, de vennootschap naar Nederlands recht KANO SKI EUROPE en de naamloze vennootschap UNICORN de nietigverklaring vorderen van het reglement van 28 juni 1993 van de gemeenteraad van RENDEUX "betreffende het te water laten en het uit het water halen van kajaks of andere bootjes vanop het grondgebied van de gemeente Rendeux";

Gezien het op 13 september 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij het Waals Gewest vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden;

Gelet op de beschikking van 29 juli 1994, waarbij dat verzoek tot tussenkomst wordt ingewilligd;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gelet op het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 3 december 1997, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 29 april 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 3 juni 1998;

Gehoord het verslag van de heer CLOSSET, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. LEJEUNE, advocaat, die voor de verzoekende partijen verschijnt, van Mr. BRUSSELMANS, loco Mr. LEBRUN, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, en van Mr. GOFFAUX, loco Mr. MAUSSION, advocaat, die voor de tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het bestreden reglement dat de gemeenteraad van Rendeux op 28 juni 1993 heeft vastgesteld, het verbod inhoudt om, vanaf de bekendmaking van het reglement, bootjes te water te

laten of uit het water te halen vanop de oevers van de Ourthe op het grondgebied van de gemeente Rendeux, behalve wanneer in bijzondere gevallen toestemming wordt verleend om van die regel af te wijken; dat op dezelfde dag een hinderenquête over dat reglement is gehouden die van 30 juni tot 16 juli 1993 door middel van aanplakbiljetten is bekendgemaakt; dat er twee bezwaarschriften zijn ingediend, waaronder één door de achtste verzoekende partij; dat de gemeenteraad op 25 augustus 1993 beslist heeft zijn beslissing van 28 juni 1993 te handhaven, met als argument dat "de situatie niet dermate gewijzigd is dat die beslissing moet worden herzien"; dat de bestendige deputatie van de provincieraad van Luxemburg het besluit van de gemeenteraad op 14 oktober 1993 zonder enige opmerking voor gezien heeft getekend; dat de processtukken, inzonderheid het bewijs van de bekendmaking dat de burgemeester en de gemeentesecretaris op 22 november 1993 hebben opgemaakt, alsook het register van de besluiten en verordeningen van de gemeenteoverheden, aantonen dat het bestreden reglement van 5 tot 22 november 1993 via aanplakbiljetten bekendgemaakt is met de volgende mededeling :

" Krachtens artikel 112 van de gemeentewet deelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente RENDEUX de inwoners mee dat de bestendige deputatie van de provincieraad van Luxemburg het besluit van de gemeenteraad van 25 augustus 1993 houdende gemeentelijk reglement "betreffende het te water laten en uit het water halen van kajaks of andere bootjes vanop het grondgebied van de gemeente RENDEUX" op 14 oktober 1993 zonder enige opmerking voor gezien heeft getekend; dat de tekst van het reglement op 3 maart 1994 ter kennis is gebracht van de eerste verzoekende partij;

Overwegende dat de verwerende partij aanvoert dat het beroep niet-ontvankelijk is omdat het niet tijdig is ingesteld; dat zij opmerkt dat het bestreden reglement immers op 5 november 1993 bekendgemaakt is en dat het beroep meer dan zestig dagen later ingesteld is; dat zij uiteenzet dat "de individuele verzending van een afschrift van het reglement (...) en/of de vertaling van het reglement in een vreemde taal niet noodzakelijk zijn om het reglement geheel volgens de regels bekend te maken en voldoende kennis van het reglement te kunnen nemen (artikel 112 van de gemeentewet)"; dat zij voorts betoogt dat deze bekendmakingsprocedure in concreto niet strijdig is met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, ten eerste omdat de bekendmakingsregeling ingesteld bij de gemeentewet volkomen duidelijk is aangezien daarin wordt voorgeschreven dat reglementen moeten worden bekendgemaakt, doch niet dat ze ter kennis moeten worden gebracht, vervolgens omdat de bestreden akte geen gemengde, d.i. zowel een individuele als een verordenende akte is, maar louter een verordenende akte is, voorts omdat, in tegenstelling met de regeling in andere landen, "verval van administratieve rechtsmiddelen geen definitieve gevolgen heeft, omdat de beslechting van geschillen ter verkrijging van schadevergoeding voor de gevolgen van een bestuurs-handeling niet tot de bevoegdheid van de administratieve rechtscolleges behoort, maar tot die van de rechterlijke orde, die krachtens de artikelen 18, tweede lid, 19 en 584 van het Gerechtelijk Wetboek subjectieve rechten preventief kan beschermen tegen administratieve willekeur, en tot slot omdat "uit de ontstaansgeschiedenis van de bestreden akte en uit het rijpe beraad erover blijkt dat de verzoekende partijen kennis hadden kunnen nemen van (die) akte en hadden kunnen vermoeden dat ze binnenkort zou worden bekendgemaakt, wat wordt bevestigd door het feit dat

sommigen onder hen aan het openbaar onderzoek hebben deelgenomen";

Overwegende dat de verzoekende partijen in hun wederantwoord stellen dat het bestreden reglement niet is bekendgemaakt zoals voorgeschreven in artikel 112 van de nieuwe gemeentewet, omdat het niet door de burgemeester, maar door het college van burgemeester en schepenen is bekendgemaakt, dat zich niet in de plaats kon stellen van de burgemeester, wiens bevoegdheden van openbare orde zijn, en omdat, hoewel de wet niet langer vereist dat het integrale reglement wordt bekendgemaakt, in het bekendgemaakte bericht niet stond waar de integrale tekst ter inzage lag, waarbij de verwerende partij bovendien "verwarring liet bestaan tussen haar besluit van 25 augustus 1993 en dat van 28 juni 1993"; dat zij voorts aanvoeren dat de manier waarop het gemeentelijk reglement bekendgemaakt is, namelijk op basis van het vermoeden dat men dat reglement kent, onaanvaardbaar is, op de grond dat een dergelijke bekendmakingsprocedure vertrouwelijk en ondoelmatig is in zoverre ze afbreuk doet aan het recht van de betrokkenen om een werkzaam jurisdictioneel beroep in te stellen; dat zij ten overvloede opmerken dat op de niet-naleving van het bestreden reglement straffen staan en een daadwerkelijke kennis ervan aldus noodzakelijk is, zodat die kennis "een onontbeerlijke voorwaarde is om dat reglement te kunnen toepassen" en dus ook om de termijn te laten ingaan waarbinnen bij de Raad van State beroep kan worden ingesteld; dat zij tot slot opmerken dat de verwerende partij geen enkel stuk overlegt waaruit blijkt dat de formaliteiten voorgeschreven in artikel 119 van de nieuwe gemeentewet zijn vervuld; dat de verzoekende partijen in hun laatste memorie opmerken dat zij belang hebben bij het opwerpen van de onregelmatigheid van de bekendmaking, aangezien daardoor de termijn voor het beroep tot nietigverklaring

is kunnen ingaan en die onregelmatigheid geenszins het gevolg is van een verschrijving, maar daarentegen wel voortvloeit uit een schending, door de verwerende partij, van de nieuwe tekst van artikel 112 van de nieuwe gemeentewet en van de nieuwe bevoegdheidsverdeling die deze bepaling bevat; dat, wat het feit betreft dat in de bekendmaking niet wordt vermeld waar het reglement ter inzage ligt, de genoemde partijen onderstrepen dat de betrokkenen volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie via de aangeplakte bekendmaking op elk moment van de dag kennis moeten kunnen nemen van de maatregelen die de overheid heeft uitgevaardigd, zodat, zo betogen zij, de bekendmakingsprocedure zeer strikt had moeten worden gevolgd; dat zij voorts aanvoeren dat "een termijn van zestig dagen laten ingaan vanaf het ogenblik dat een gemeentelijk reglement door middel van aanplakbiljetten wordt bekendgemaakt, inhoudt dat het hele systeem op een fictief gegeven gebaseerd is : (de fictie) van het vermoeden dat men het reglement kent" en dat het tijd is om zulk een archaïsch systeem te laten varen; dat zij besluiten dat "om een werkzaam beroep op de rechter te waarborgen, (...) de aanvang van de vervaltermijn op een aantoonbaar feit moet steunen"; dat zij tot slot betwisten dat zij via het openbaar onderzoek werkelijk kennis hebben kunnen nemen van het aangenomen reglement; dat zij daarbij onderstrepen dat zij alleen tijdens het toeristische seizoen in Rendeux werkzaam zijn, terwijl de bekendmaking in november is aangeplakt, en betogen dat "een openbaar onderzoek bekendmaken door middel van aanplakbiljetten even onverdienstelijk is als het bestaan van een gemeentelijk reglement door middel van aanplakbiljetten bekendmaken"; [dat zij ook twee vonnissen van de politierechtbank te Marche-en-Famenne overgelegd hebben, waarvan één in hoger beroep is aangevochten en wat het strafrechtelijk aspect betreft tenietgedaan is wegens verjaring, maar wat het

civielrechtelijk aspect betreft wegens niet-ontvankelijkheid herzien is door de correctionele rechtbank, die nagelaten heeft de wettigheid van het bestreden reglement te onderzoeken; dat de beklaagden, tegen wie was ingebracht dat zij het bestreden reglement hadden overtreden, luidens die twee vonnissen zijn vrijgesproken op de grond dat dit reglement onwettig was en krachtens artikel 159 van de Grondwet niet kon worden toegepast; dat die onwettigheid volgens voornoemde rechtbank voortvloeit uit het feit dat de verwerende partij sinds de inwerkingtreding van het besluit van 30 juni 1994 van de Waalse Regering niet bevoegd is;]

Overwegende dat de tussenkomende partij de ontvankelijkheid van het beroep niet in haar processtukken heeft onderzocht en zich ertoe beperkt heeft te besluiten dat de gemeenteraad onbevoegd was;

Overwegende dat artikel 112 van de nieuwe gemeentewet aldus luidt :

" De reglementen en verordeningen van de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen en van de burgemeester worden door laatstgenoemde bekendgemaakt door middel van een aanplakbrief die het onderwerp van het reglement of de verordening vermeldt, de datum van de beslissing waarbij het reglement of de verordening werd aangenomen en, in voorkomend geval, de beslissing van de toezichthoudende overheid.

De aanplakbrief vermeldt tevens de plaats of plaatsen waar de tekst van het reglement of de verordening ter inzage ligt van het publiek";

dat artikel 114 van die wet aldus luidt :

"De reglementen en verordeningen bedoeld in artikel 112 zijn verbindend de vijfde dag volgend op de dag van bekendmaking door aanplakbrief, behalve wanneer zij het anders bepalen.
De bekendmaking en de datum van bekendmaking (...) moeten blijken uit de aantekening in een speciaal daartoe gehouden register op de bij koninklijk besluit bepaalde wijze.".

dat de artikelen 1 en 3 van het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden bepalen dat de bekendmaking en de datum van bekendmaking moeten blijken uit de aantekening in een speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register en dat de gedateerde en door de burgemeester en de gemeentesecretaris ondertekende aantekening erin bestaat dat "de burgemeester (...) bevestigt dat het reglement (of de verordening) (...), gedateerd (...), met als onderwerp (...), bekendgemaakt werd, overeenkomstig artikel 112 van de nieuwe gemeentewet, op (...)";

Overwegende dat die bepalingen de betrokkenen niet het recht ontnemen om bij de Raad van State een werkzaam beroep in te stellen; dat die bepalingen niet strijdig zijn met het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, vooral daar het om louter verordenende akten gaat, zoals in casu, waarvan iedereen zonder problemen, onder meer inzake afstanden, op het gemeentehuis kennis kan nemen en de genoemde bepalingen geenszins ingewikkeld zijn, noch derhalve enige rechts-onzekerheid kunnen doen ontstaan, inzonderheid omtrent de berekening van de beroepstermijn;

Overwegende dat de verzoekende partijen, die hun activiteiten op het grondgebied van de verwerende partij uitoefenen, zich er niet over kunnen beklagen dat het reglement in casu tersluiks bekendgemaakt is, noch kunnen beweren dat die bekendmaking hen verrast heeft; dat over het bestreden reglement immers een openbaar onderzoek is gehouden, dat dit onderzoek is aangekondigd en dat één van de verzoekende partijen, die nochtans in Nederland gevestigd is, naar aanleiding van dat openbaar onderzoek een bezwaarschrift heeft ingediend;

Overwegende dat de omstandigheid dat op het aanplakbiljet stond dat het college van burgemeester en schepenen, en niet de burgemeester, het bestreden reglement en de beslissing van de bestendige deputatie ter kennis bracht van de inwoners, de verzoekende partijen geen nadeel kan berokkenen; dat de wetgever, toen hij artikel 112 van de nieuwe gemeentewet op 8 april 1991 heeft gewijzigd, de bekendmakingsprocedure heeft willen vereenvoudigen door niet langer te eisen dat het college vergadert om aan dit vormvereiste te voldoen; dat de omstandigheid dat in casu het college niettemin in een door de burgemeester voorgezeten vergadering is bijgekomen om aan een vormvoorschrift te voldoen dat alleen bedoeld was om het reglement in werking te laten treden op de normale datum die in artikel 114 van de nieuwe gemeentewet wordt voorgeschreven, geen schade kan hebben berokkend aan de verzoekende partijen, die met de vermeldingen op het aanplakbiljet trouwens volledig op de hoogte zijn gebracht van het onderwerp en de aard van de bepalingen van het bestreden reglement;

Overwegende dat het weliswaar juist is dat op het aanplakbiljet niet was vermeld waar de tekst van het bestreden reglement ter inzage lag, maar dat dit verzuim evenmin schade kan hebben berokkend aan de verzoekende partijen; dat in de aankondiging van het openbaar onderzoek namelijk gepreciseerd was, zoals gebruikelijk, dat het gemeentelijk reglement, op het secretariaat van de gemeente Rendeux, rue de Hotton nr. 1, zou worden neergelegd, en dat niet is betwist dat het reglement aldaar daadwerkelijk ter beschikking van het publiek is gesteld en ter inzage is gelegd, zodat het inzonderheid kon worden ingekeken door de verzoekende partijen, waarvan één, de achtste verzoekende partij, overigens van het reglement kennis heeft genomen;

Overwegende dat de verzoekende partijen niet aantonen in welk opzicht artikel 119 van de nieuwe gemeentewet zou zijn overtreden;

Overwegende dat krachtens artikel 4, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, de beroepen tot nietigverklaring waarvan sprake is in artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State verjaren zestig dagen nadat de aangevochten akten, reglementen of beslissingen ter kennis zijn gebracht, een termijn die ingaat op de dag dat verzoeker ervan in kennis is gesteld, als die akten, reglementen of beslissingen niet hoeven te worden bekendgemaakt of ter kennis gebracht; dat de reglementen van de gemeenteraden krachtens artikel 112, eerste lid, van de nieuwe gemeentewet moeten worden bekendgemaakt; dat de verjaringstermijn voor de beroepen tot nietigverklaring ervan dus begint te lopen vanaf de bekendmaking ervan; dat in casu het bestreden reglement op 5 november 1993 bekendgemaakt is; dat het beroep op 29 april 1994 is ingesteld en dus te laat is gekomen; dat de exceptie moet worden ingewilligd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 39.000 frank, komen ten laste van de verzoekende partijen ten belope van elk 4.000 frank en ten laste van de tussenkomende partij ten belope van 3.000 frank.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op zeventien juni 1900 achtennegentig door :

de HH.	CLOSSET,	kamervoorzitter,
	HANSE,	staatsraad,
	LIENARDY,	staatsraad,
	HARMEL,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

P. HARMEL. **Ch.-L. CLOSSET.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**